

Spoločnosť JAVYS, a. s., má od septembra 2018 nového generálneho riaditeľa. Stal sa ním na základe výberového konania JUDr. Vladimír ŠVIGÁR. Parlamentný kuriér ho oslovil s niekoľkými otázkami.

Jadrová bezpečnosť – najvyššia priorita

livom (VJP) sú financované z finančných prostriedkov Národného jadrového fondu a BIDSF bez ziskovej prirážky.

Tržby a výnosy so ziskovou prirážkou pochádzajú z komerčných služieb v oblasti nakladania s RAO a VJP, konzultačných a poradenských služieb, prenájmov nebytových priestorov a iných servisných služieb. V súčasnom období akcelerujú práce vo vyradovaní JE V1 a JE A1, takže nám rastú celkové tržby a výnosy spoločnosti (v roku 2017 boli vo výške 100,5 mil. €, za rok 2018 ich očakávame vo výške cca 135 mil. €), pričom však klesá podiel komerčných tržieb so ziskovou prirážkou. Kapacity spoločnosti sú primárne nasmerované na úspešné zvládnutie procesov vyradovania JE V1 a JE A1 so zabezpečovaním podpornej infraštruktúry. V týchto rokoch realizujeme rozsiahly investičný plán vybudovaním nového integrálneho skladu, dobudovaním úložných kapacít na Republikovom úložisku rádioaktívnych odpadov v Mochovciach, dobudovaním skladovacej kapacity VJP, či optimalizovaním spracovateľských kapacít. V roku 2017 sme vynaložili investičné náklady vo výške 23,6 mil. €, v roku 2018 predpokladáme investičné náklady na úrovni cca 25 mil. €.

Rok 2017 bol za uplynulé päťročné obdobie aj štatisticky najlepším rokom v oblasti jadrovej bezpečnosti, keďže ste počas neho nezaznamenali žiadnu prevádzkovú udalosť, ktorá by podliehala hláseniu dozorným orgánom. Čomu pripisujete tento úspech?

Ukazovatele jadrovej bezpečnosti a ich dlhodobé trendy vývoja sú považované za najvyššiu prioritu a sú jedným z najsledovanejších parametrov. Pri tak širokom portfóliu činností aké má JAVYS, a. s., v rámci zadnej časti palivového cyklu sú ukazovatele bezpečnej a spoľahlivej prevádzky najprioritnejšie, nevnímajúc problematiku klasickej bezpečnosť a fyzickej ochrany jadrových zariadení, v ktorých bol rok 2017 pre JAVYS, a. s., naozaj úspešný.

Všetky prevádzkové udalosti zaznamenané v JAVYS, a. s., analyzuje Poruchová komisia, ktorá definuje nápravné opatrenia a kontroluje ich plnenie. V neposlednom rade sa na dosiahnutých výsledkoch podieľa aj sledovanie udalostí menšieho bezpečnostného významu. Našou snahou je odhalenie koreňových príčin prevádzkových udalostí a následné prijímanie účinných nápravných opatrení.

Parametre súvisiace s prevádzkovými udalosťami sú však len časť spektra ukazovateľov, ktoré vedenie spoločnosti sleduje a hodnotí prostredníctvom Správ o bezpečnosti prevádzky JZ JAVYS, a. s. Systém hodnotenia vychádza z medzinárodných skúseností a odporúčaní MAAE. Dôraz kladieme na zabezpečenie a zvyšovanie odbornej spôsobilosti zamestnancov, aj zamestnancov dodávateľských organizácií.

Medzi hlavné úlohy vašej spoločnosti patrí vyradovanie dvoch najstarších jadrových elektrární na Slovensku – JE A1 a JE V1. Aké konkrétne úkony boli v tomto procese zrealizované v tomto roku?

V uplynulom roku bol JAVYS na základe rozhodnutia Štatistického úradu SR zaradený do sektora verejnej správy. Aké zmeny z tohto vyplývajú?

Zaradením spoločnosti do sektora verejnej správy vznikli JAVYS, a. s., nové povinnosti so zapojením sa do procesu prípravy rozpočtu verejnej správy, zmenami v oblasti tvorby finančných plánov a výkazníctva a zavedením nových postupov pri uplatňovaní princípov viacstupňovej finančnej kontroly.

Vaša spoločnosť dosiahla minulý rok zisk po zdanení na úrovni 7,7 milióna €, uvedení výsledok predstavuje splnenie plánu na 110,85 %. Ktoré faktory sa primárne podíleli pod jeho dosiahnutie?

Hospodárske výsledky JAVYS, a. s., treba posudzovať v kontexte hlavných činností a poslania spoločnosti. Primárne činnosti vyradovania jadrových elektrární V1 a A1 (ďalej JE A1 a V1), resp. nakladanie s rádioaktívnymi odpadmi (RAO) z vyradovania JE V1 a JE A1, či nakladanie s vyhoreným jadrovým pa-

Proces vyradovania jadrovej elektrárne A1 je z dôvodu jej experimentálneho charakteru, ale najmä z dôvodu jej prevádzkových nehôd, ktoré viedli k ukončeniu prevádzky JE A1, neporovnateľne zložitejší a náročnejší z technického, ale aj finančného hľadiska, ako je vyradovanie štandardne prevádzkovej a odstavenej jadrovej elektrárne. Napriek týmto skutočnostiam sa darí zabezpečovať proces vyradovania JE v súlade s pôvodne nastavenými plánmi pre jednotlivé etapy vyradovania a dokonca možno konštatovať, že aktuálne je vyradovanie JE A1 v prebiehajúcej III. a IV. etape, v miernom predstihu oproti plánom.

Z realizácie činností vyradovania JE A1 uskutočnených v tomto roku by som vyzdvihol najmä plynulé pokračovanie spracovania puzdier pochádzajúcich z procesu dlhodobého skladovania vyhoretého jadrového paliva (VJP) JE A1 a chladiaceho média VJP JE A1 (chrompiku). Z ďalších významných činností realizovaných v tomto roku je potrebné uviesť spracovanie kalových fáz pochádzajúcich z bazény dlhodobého skladovania VJP, vyradovanie sekčných armatúr primárneho okruhu elektrárne, zariadení ťažkovodného hospodárstva, technologických zariadení chladenia primárneho okruhu, systému kontroly pokrytia palivových článkov, olejového hospodárstva turbokompresorov, systému rozvodu chladiacej vody, systému havarijných poistných ventilov parogenerátorov a ostatných súvisiacich zariadení a technologických prvkov v hlavnom výrobnom bloku JE A1. Okrem uvedených činností sa realizuje v oblasti vyradovania vonkajších objektov JE A1 sanácia a triedenie kontaminovaných zemín, monitorovanie a sanácia podzemných a podzemných priesakových vôd, vyradovanie nádrží v objekte pôvodne slúžiacom ako zložisko pevných rádioaktívnych odpadov, vyradovanie vonkajšieho podzemného vzduchotechnického systému a taktiež pokračuje spracovanie kalových fáz z vonkajších nádrží slúžiacich počas prevádzky JE A1 na skladovanie kvapalných rádioaktívnych odpadov. Dosiahnutý progres vo vyradovaní elektrárne vytvára všetky predpoklady na splnenie cieľov prebiehajúcej III. a IV. etapy vyradovania JE A1 v plánovanom termíne teda do konca roku 2024.

Vyradovanie predčasne odstavenej jadrovej elektrárne V1 prebieha v dvoch etapách. V I. etape vyradovania ktorá začala v roku 2011 a ktorá bola skončená na konci roka 2014 bola odstránená technológia a následne zbúrané objekty nekontaminovanej časti JE V1. Vydaním Rozhodnutia ÚJD SR v závere roka 2014 bol schválený „Plán 2. etapy vyradovania JE V1“, na základe ktorého od 1.1.2015 prebieha realizácia 2. etapy vyradovania jadrového zariadenia JE V1 v súčasnosti. Ide najmä o demontáž zariadení primárneho okruhu a následnú demoláciu objektov, v ktorých boli zariadenia nainštalované. Práce prebiehajú v súlade so schváleným harmonogramom. Ak budem úplne konkrétny, medzi najviditeľnejšie míľniky roku 2018 v procese vyradovania JE V1 patrí zbúranie všetkých štyroch chladiacich veží odstavenej jadrovej elektrárne.

Kľúčovým projektom vyradovania elektrární zostáva „Demontáž veľkoroz-

ných komponentov primárneho okruhu“. V akej fáze sa aktuálne uvedený projekt nachádza? Kedy je predpoklad jeho ukončenia?

Cieľom tohto projektu je demontáž veľkorozmerných komponentov, ktoré sú súčasťou primárneho okruhu JE V1 ako napr. tlakové nádoby reaktorov, parogenerátory, kompenzátory objemu, barbotážne nádrže, hlavné uzatváracie armatúry, hlavné cirkulačné čerpadlá, nádrže vodnej biologickej ochrany, aktívované časti betónových šácht reaktorov, primárne potrubia a ostatné komponenty nachádzajúce sa v hermetickej zóne oboch blokov JE V1, ako aj nakladanie so vzniknutým materiálom.

Reálne demontážne práce začali 19.6.2018 demontážou ochranných krytov šácht reaktorov. V súčasnosti je väčšina projektovej dokumentácie dodaná a schválená a na demontážnych prácach v kontrolovanom pásme JE V1 pracuje denne viac ako 100 pracovníkov. Realizácia projektu je v súlade so schváleným harmonogramom a ukončenie projektu je naplánované na konci roka 2022.

Súčasťou poslania vašej spoločnosti v zabezpečovaní záverečnej časti jadrovej energetiky je aj nakladanie s vyhoretým jadrovým palivom a rádioaktívnymi odpadmi. Priblížte nám aj tento segment vašej činnosti uvedením niektorých aktivít zrealizovaných v danej oblasti v poslednom období.

Nakladanie s vyhoretým jadrovým palivom a zabezpečovanie jeho preprav patrí medzi základné činnosti našej spoločnosti. Vyhoreté jadrové palivo produkované prevádzkovanými jadrovými blokmi v Slovenskej republike je po vybratí z reaktora, dochladení a splnení podmienok na jeho prepravu prepravované do medziskladu vyhoretého jadrového paliva (VJP) v Jaslovských Bohuniciach, určeného na dlhodobé skladovanie VJP. Nakladanie s rádioaktívnymi odpadmi predstavuje komplex činností zahŕňajúci predovšetkým ich zber, charakterizáciu, triedenie, manipulácie,

skladovanie, úpravu, spracovanie a prepravu RAO pochádzajúcich z prevádzky a vyradovania JZ v SR v Republikovom úložisku rádioaktívnych odpadov (RÚ RAO) JAVYS, a. s., situovanom v lokalite Mochovce. V segmente nakladania s RAO spoločnosť JAVYS, a. s., v súčasnosti realizuje jeden z dôležitých investičných projektov, vybudovanie Pracoviska na pretavbu kovových RAO a pripravuje realizáciu investičného projektu Optimalizácia spracovateľských kapacít JZ TSÚ RAO.

Významným medzinárodným ocenením vašej práce sa stalo aj uzavretie Memoranda o porozumení v oblasti spolupráce pri vyradovaní jadrových elektrární a nakladaní s RAO a vyhoretým jadrovým palivom s Medzinárodnou agentúrou pre atómovú energiu vo Viedni. Čo je obsahom tohto memoranda?

Memorandum o porozumení s Medzinárodnou agentúrou pre atómovú energiu (MAAE) nám pomohlo formalizovať nadštandardné vzťahy s MAAE, ktoré sa úspešne rozvíjali nepretržite od vzniku spoločnosti JAVYS. Na jeho základe majú experti MAAE a JAVYS ľahšie možnosti spolupráce a vzájomnej pomoci. Zamestnanci JAVYS sa môžu zúčastňovať odborných aktivít MAAE a MAAE zas často žiada o odbornú pomoc expertov JAVYS pri jej misiách po celom svete alebo o poskytnutie know-how počas tréningov pre menej rozvinuté krajiny.

Aké sú plány vašej spoločnosti do budúcnosti?

Úspešnou realizáciou projektov vyradovania JE V1 a JE A1, nakladaním s RAO a VJP či budovaním infraštruktúry spracovateľských a úložných kapacít získava JAVYS, a. s., odborné skúsenosti a veľký potenciál, ktorý je možné v blízkej budúcnosti komerčne zúročiť. V budúcich rokoch bude našim cieľom posilniť komerčný segment v činnostiach JAVYS, a. s., a etablovať sa ako významný hráč v stredoeurópskom priestore pre záverečnú časť jadrovej energetiky.